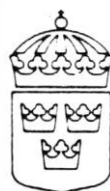

Motion till riksdagen

1989/90:N359

av Per-Ola Eriksson m.fl. (c)

Industri- och energipolitiska frågor

Mot.
1989/90
N359–369

I budgetpropositionen aviseras att särskilda propositioner med förslag om industripolitik och forskningspolitik avses föreläggas riksdagen senare i vår. Vi återkommer i detta sammanhang med våra förslag rörande småföretagsutveckling, teknisk forskning m m och tar i detta sammanhang bara upp frågor som föränleds av budgetpropositionen.

Vissa näringspolitiska frågor

Statliga företag

Ett spritt ägande och fri konkurrens är grundläggande för möjligheterna att bedriva en framgångsrik och offensiv ekonomisk politik. All erfarenhet visar att ett privat decentraliserat ägande och företagande är den bästa grunden för ökat välbefinnande.

Mot denna bakgrund föreslås i en gemensam motion av centerpartiet, moderata samlingspartiet och folkpartiet en försäljning av statliga företag. I motionen redovisas utförligt tänkbara objekt för försäljning och hemställs om att riksdagen hos regeringen begär förslag till försäljning av statliga företag. I motionen föreslås en utförsäljningvolym på 15 – 20 miljarder under en treårsperiod. Vi bedömer att en sådan försäljning första året medför att statens räntekostnader kan minskas per helår med 600 milj kr. För kommande budgetår bedöms budgetbelastningen minska med 250 milj kr. Riksdagen bör hos regeringen begära förslag om konkreta försäljningsobjekt i enlighet med vad som anförs i trepartimotionen.

Därutöver föreslår vi en utförsäljning av skogsmark från domänverket för uppbyggande och komplettering av enskilda jord- och skogsbruksfastigheter. Vi beräknar detta till 200 milj. kr.

Upprustning och driftsbidrag till Göta kanalbolag

Enligt riksdagens beslut 1984 skall domänverket täcka förluster i kanalbolaget och ev förluster avräknas från domänverkets överskottskottmedel vid inleverans till staten. Föredraganden anser inte denna finansieringsform vara en bra lösning eftersom principen vad gäller inleveranskravet för domänverket då "ruckas" på. Föredraganden föreslår i stället att erforderliga medel anvisas över budgeten.

Totalt beräknas kostnaden för den kommande femårsperioden till 77.8 milj kr. dvs 15,6 milj kr per budgetår.

Vi anser att domänverket även i fortsättningen enligt tidigare riksdagsbeslut skall svara för erforderliga medel till upprustning och driftsbidrag till AB Göta kanalbolag och prop 1989/90:100, bil 14 bör därför avslås i denna del.

Mot. 1989/90
N359

Vissa energifrågor

Energi- och miljömål

Vi har från centerpartiets sida i en partimotion tagit upp den framtida energipolitikens inriktning och visat på de beslut och de åtgärder som behövs för att de energi- och miljömål som riksdagens fastlagt skall kunna genomföras. Med vårt förslag kan utvecklingen av kärnkraften genomföras, de fyra stora älvarna bevaras samt målet att utsläppen av koldioxid ej får öka utöver dagens nivå upprätthållas med tryggad sysselsättning och välfärd.

Grundläggande för de framtida möjligheterna att få ett energisystem byggt på effektivare energianvändning och i huvudsak inhemsk förnybar energi är att beslut fattas som möjliggör att energianvändningen långsiktigt kan plana ut på en nivå med en total slutlig energianvändning om ca 300 TWh, varav ca 100 TWh el.

I partimotionen läggs förslag som syftar till att en sådan utveckling inleds, så att kärnkraftens utveckling blir en logisk följd vid omställningen av energisystemet. Det är regeringens och industrins alternativ med en hög energi- och elanvändning som rycker undan förutsättningarna för ett framtida miljöanpassat energisystem genom krav på omfattande investeringar i nya produktionsanläggningar.

I partimotionen konstateras att regeringens splittring och handlingsförklaring tillsammans med bristen på klara riktlinjer tas som intäkt av de stora aktörerna på energimarknaden att den producentorienterade energipolitiken skall fortsätta även framöver.

Riksdagen bör i ett särskilt uttalande slå fast att fastlagda energi- och miljömål är förenliga och hos regeringen begära förslag till åtgärder för att nå dessa mål, i enlighet med vad som anförs i vår partimotion om energipolitikens inriktning och därmed få till stånd en förnyelse av energisystemet.

Ansvarsfull energipolitik

Det finns ett antal kommuner som i början på 80-talet – helt i överensstämmelse med den socialdemokratiska regeringens klara rekommendation – satte på inhemska bränslen samtidigt som man byggde upp nya fjärrvärmesnät. Detta medförde totalt mycket stora investeringar. Samtidigt bands fjärrvärmesnätet till oljepriset. När oljepriset sjönk dramatiskt 1986 drabbades dessa kommuner av mycket stora förluster.

Trots många framställningar från kommunförbundet, enskilda kommuner och motioner i riksdagen har regeringen inte vidtagit några effektiva åtgärder för att kompensera de drabbade kommunerna. Det är inte rimligt att skattebetalarna i enskilda kommuner skall drabbas av stora skattehöjningar på grund av att regeringen inte fullföljer den energipolitik man lovat och som riksdagen har beslutat om.

Vi anser det därför nödvändigt att de mest drabbade kommunerna kompenseras genom ett extra skatteutjämningsbidrag så att ingen kommun själv behöver bära förluster som överstiger 25 öre per skattekrona. Detta bör ges regeringen till känna.

Ingen moms på fjärrvärme

Skatteuppgörelsen mellan s och fp kommer innebära att leverans av fjärrvärme kommer att belastas med moms från och med den 1/1 1991. Detta kommer att drabba fjärrvärmeverk med stora investeringar mycket hårt.

En bibehållen konkurrensnivå för fjärrvärmerna gentemot individuell eldning vid införande av energimoms förutsätter en taxenivå som medför att många fjärrvärmeverk kommer att få förluster motsvarande väsentligt mer än en krona i skattehöjning. Detta innebär att skattebetalarna i dessa kommuner får en dubbel skattebelastning. De får dels betala momsen i fjärrvärmemetaxan och dels på kommunalskattesedel för att kommunen skall kunna täcka sina förluster.

Dessa effekter är en av de många nackdelar som moms på energi innebär. Centern har i annan motion yrkat att moms på energi skall tas bort. Om detta yrkande inte bifalls av riksdagen så bör momsbelastningen på fjärrvärmerna i varje fall begränsas till moms på det bränsle som användes. Återbetalning av moms kan t ex ske motsvarande fjärrvärmeverkets kapital- och personalkostnaders andel av fjärrvärmemetaxan. Riksdagen bör av regeringen begära förslag med denna inriktning.

Kraftvärme

Den goda tillgången på el speglar hur dåligt utnyttjad kraftvärmerna är. Installerad effekt är 2 100 MW. Vid en årligt driftstid på 4000 tim med full last kan produceras drygt 8 TWh. Verklig produktion 1988 var 2.3 TWh. Ett viktigt led i förnyelsen av energisystemet är att förutsättningar skapas så att installerad effekt för kraftvärmeproduktion utnyttjas i så stor omfattning som möjligt och att nybyggnad av kraftvärmeanläggningar stimuleras. Detta bör ges regeringen till känna.

Vattenfalls investeringsplaner

Av budgetpropositionens redovisning av Vattenfalls investeringsplan framgår vidare att tre nya stora basproduktionsanläggningar planeras. Föredraganden har inget att erinra mot att dessa anläggningar tas med i planen.

Utnyttjande av kondenskraft för elproduktion är det minst effektiva sättet att producera el. Verkningsgraden är 35 – 50 % beroende på anläggning. Vi har i vår partimotion redovisat alternativa lösningar för omställningen till kommande produktion av el. Enligt vår mening bör ny produktion baseras på kraftvärme, vindkraft och i någon mån vattenkraft.

Vi föreslår mot denna bakgrund att riksdagen bör markera med ett uttalande att nytillkommande produktionskapacitet måste bygga på effektivitet och hushållning innebärande att nya kondenskraftanläggningar inte bör byggas. Detta bör ges regeringen till känna.

Med vårt förslag och en på sikt varaktigt lägre elanvändningsnivå minskar

också behovet av utbyggnad av dsistributionsnäten. farmförallt de stora ledningarna. I ett sådant läge är det viktigare att befintligt nät upprustas och moderniseras i syfte att minska förluster vid överföringen och därmed även minska behovet av produktionskapacitet. Vi anser att riksdagen som sin mening skall uttala att Vattenfalls investeringar mer skall inriktas mot effektivisering och upprustning av nätet än som planeras.

Mot. 1989/90
N359

Miljö- och energidepartementet

Utredningsverksamheten

Den socialdemokratiska energipolitiken har de senaste åren bestått av ett nästan ohämmat utredande, få visioner och knappt några konkreta beslut som främjar förnyelsen av vårt energisystem och avvecklingen av kärnkraften. Nu äskar föredragande en höjning av anslaget för utredningar med 5 milj. till totalt 20 milj. Dessutom finns det en reservation på 6,8 milj.

Det finns inga sakliga motiv att ytterligare öka utredandet. Vad regeringen saknar är inte utredningsmaterial utan den handlingskraft som krävs för konkreta beslut. Miljö- och energidepartementets anslag för utredningar bör därför minskas med 10 miljoner.

Landsbygdens elektrifiering

I budgetpropositionen anvisas inte några medel för fortsatt elektrifiering och upprustning av landsbygdens elnät. Enligt vår mening kvarstår fortfarande ett betydande behov av upprustning och nyanläggning för att vidmakthålla och fullfölja landsbygdens elektrifiering. Centerpartiet anser det därför mycket angeläget att det tillförs mer resurser för detta ändamål. Detta är nödvändigt om det skall vara möjligt att fullfölja de uppgifter som riksdagen avsåg när beslut fattades om upprustningsprogrammet för landsbygdens elektrifiering. Vi föreslår mot denna bakgrund att ett femårigt program tas fram och 5 milj kr årligen anvisas för detta ändamål.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag om försäljning av statliga företag och skogsmark från domänverket i den omfattning som förordas i motionen,
2. att riksdagen beslutar avslå proposition 1989/90:100 bil 14 såvitt avser förslaget att anvisa 15 560 000 kr. till Upprustning och driftsbidrag till AB Göta kanalbolag i enlighet med vad som anförts i motionen,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inriktning och åtgärder för att uppfylla fastlagda energi- och miljöpolitiska mål.

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av skatteutjämning till kommuner för täckande av förluster uppkomna genom investeringar i energiproduktionsanläggningar baserade på biobränslen.]

[att riksdagen beslutar att mervärdeskatt på fjärrvärme ej skall utgå samt hos regeringen begär förslag om beskattning av fjärrvärmens enligt vad som förordas i motionen.^{2]}

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av insatser för att både utnyttja befintliga kraftvärmeanläggningar och stimulera byggande av nya,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att nybyggnad av anläggningar för kondenskraftproduktion ej bör komma ifråga,

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om inriktningen av Vattenfalls investeringsplaner,

7. att riksdagen med avslag på proposition 1989/90:100 i denna del beslutar att till Utredningar m.m. för budgetåret 1990/91 anvisa ett i förhållande till regeringen med 10 000 000 kr. minskat reservationsanslag om totalt 10 000 000 kr.,

8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av ett femårigt program för upprustning och nyanläggningar av elnätet på landsbygden samt beslutar att för budgetåret 1990/91 anvisa 5 000 000 kr för detta ändamål i enlighet med vad som anförts i motionen.

Stockholm den 25 januari 1990

Per-Ola Eriksson (c)

Börje Hörnlund (c)

Roland Larsson (c)

Marianne Andersson (c)

Kjell Ericsson (c)

Håkan Hansson (c)

Sven-Olof Petersson (c)

Kersti Johansson (c)

Göran Engström (c)

Gunhild Bolander (c)

Ivar Franzén (c)

Jan Hyttring (c)

¹ 1989/90:Fi312

² 1989/90:Sk691